

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Рада молодих учених та спеціалістів

І С Т О Р І О Г Р А Ф І Я

Матеріали Сімнадцятої наукової конференції
викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського

Одеса
2022

УДК 300.3+301+930.1; 911.3 (477.74).

Історіосфера. Матеріали Сімнадцятої наукової конференції викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. — Одеса : Ун-т Ушинського, 8–9 квітня 2022 р. — 93 с.

*Рекомендовано до друку
рішенням Вченої ради
Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*

Протокол № 8 від 24 березня 2022 р.

ISBN 966-7965-01-5

© Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

Позиція авторів може не співпадати з думкою редакційної колегії.

Відповідальний редактор —
д. філос. н., проф. **Ю. А. Добролюбська**

Редакційна колегія:

- д. філос. н., проф. **Є. Р. Борінштейн** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **А. О. Добролюбський** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **С. В. Іванова** (Інститут археології НАН України);
д. іст. н., доц. **А. В. Красножон** (Ун-т Ушинського);
к. іст. н., доц. **О. Є. Ліхачова** (Ун-т Ушинського);
д. філос. н., доц. **В. В. Окорокова** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **В. А. Савченко** (Ун-т Ушинського);
д. філос. н., доц. **З. М. Атаманюк** (Ун-т Ушинського);
к. іст. н., доц. **О. М. Присяжнюк** (Ун-т Ушинського).

1. Древаль Д., Лінецький Л. М. Особливості створення та початку діяльності Міжнародної організації праці (до століття проведення першої сесії Міжнародної конференції праці). URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7953/1/02.pdf>
2. Крижевський А. В. Дерій О. О. Становлення та розвиток міжнародних стандартів щодо правового регулювання праці. Часопис Київського університету права. 2019. № 3. С. 154–161.
3. Nolens W. H. Biografisch Woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland (BWSA). URL: <https://socialhistory.org/bwsa/biografie/nolens>
4. Rerum Novarum. Encyclical of pope Leo XIII on capital and labor. URL: Rerum Novarum (May 15, 1891). LEO XIII (vatican.va)

Кабанов К. В.

Конфлікт на Донбасі: інтерпретації західних ЗМІ

З 2014 року Україна фактично знаходиться у стані неоголошеної війни з російською федерацією. РФ всупереч міжнародному праву анексувала АР Крим і частину Донецької та Луганської областей, а 24 лютого 2022 року почала повномасштабне вторгнення на територію України. У гібридній війні, яку розв'язала росія проти України, як і у інших військових конфліктах у XXI столітті, важливою складовою є «інформаційний фронт». Країна-агресор використовує засоби масової інформації (ЗМІ) з метою дискредитації української влади та виправдання в очах своїх громадян і міжнародного суспільства злочинів, які вона вчиняє. У свою чергу, Україна протистоїть дезінформації та маніпуляціям, які поширюються в інформаційному просторі. Розраховуючи на підтримку країн Заходу, важливо домогтися, аби громадяни цих держав також мали доступ до правдивої інформації відносно подій в Україні.

Отже, метою статті є аналіз публікацій провідних ЗМІ Франції, Німеччини, США та Великобританії щодо конфлікту на Донбасі та оцінка рівня наявності дезінформації та елементів російської пропаганди, які можуть впливати на рівень сприйняття України міжнародною спільнотою.

ЗМІ США у переважній більшості підтримують Україну в протистоянні з РФ. Насамперед це пов'язано з демократичними традиція-

ми держави та геополітичною боротьбою за першість між Вашингтоном та Москвою. Автори статей, присвячених подіям в Україні, засуджують анексію Криму та вторгнення на Донбас, а деякі навіть виступають з критикою політики своїх урядовців, наголошуючи на тому, що потрібно вживати більш конкретні кроки на шляху до відновлення суверенітету України та реалізації демократичних реформ.

Так, редактори газети *The Washington Post* неодноразово прямо називають російську армію безпосереднім учасником збройного конфлікту на українському Донбасі, а початок війни у 2014 році — російським вторгненням. У статті редакційної колегиї «Збитки, завдані Україні» 2016 року стверджується, що останнім часом, поки увага Заходу зосереджена на інших справах, росія та її представники постійно посилювали обстріли, що призвело до збільшення жертв серед цивільних та військових. З посиланням на відомого аналітика П. Гобла, який вважає, що режим путіна має своїх агентів, які виконують надані з Москви директиви, у військових частинах, політичних організаціях, газетах, радіостанціях, а також в інших установах. Газета дійшла висновку, що між військовими конфліктами рф в Україні та Сирії є багато спільних рис. Видання розкритикувало адміністрацію президента Б. Обама за те, що та продовжувала вести перемовини з путіним [1].

Британські аналітичні видання приділяють досить велику увагу політичній ситуації в Україні, особливо після Революції Гідності та початку неоголошеної російсько-української війни. росія після приходу до влади в Україні прозахідних лідерів на додаток до економічного та енергетичного тиску вдалася до каральних дій і всерйоз замахнулася на українську державність. Найдраматичнішим виявом цього стала анексія Криму у березні 2014 року. Після цього рф спробувала повторити подібний сценарій на південному сході України. Але він спрацював лише на Донбасі, де Кремль підтримав сепаратистські сили, змальовуючи їх як вияв місцевого масового повстання, заперечуючи власну причетність. Ця гібридна війна, на думку автора, цілеспрямовано затирає межі між регулярними збройними силами росії та місцевими найманцями — таку думку висловив журналіст ВВС Йен Бейтсон [4].

На відміну від низки інших західноєвропейських країн, у Німеччині виявляють значний інтерес до російсько-українського конфлікту. Він обумовлений у першу чергу тим, що Німеччина безпосередньо залучена до врегулювання конфлікту, увійшовши до Нормандського формату.

Німецький таблоїд Bild у 2016 році провів власне розслідування, дійшовши висновку, що угрупованнями «ДНР» і «ЛНР» на окупованих територіях України керує тіньовий уряд із Москви, що контролює всі галузі — від збору податків і фінансування відновлення інфраструктури до торгівлі енергоресурсами [2].

Франція брала участь у механізмах, покликаних вирішити конфлікт, започаткувавши разом з Німеччиною Нормандський формат. Франція скептично ставиться до безпосереднього розширення ЄС на схід Європи, що прямо суперечить меті європейської інтеграції України, а отже позиція французьких видань до подій на Донбасі є вкрай важливою для України.

Видання Le Figaro констатує: анексія Криму та вторгнення на Донбас показали, що використання сили може спрацювати, посиляючи решті світу небезпечне послання, потенційні наслідки якого відчуватимуться в наступні десятиліття XXI століття. На додаток до створення небезпечного прецеденту російська агресія призведе до поновлення насилля, збільшуючи ризики на периферії рф та в інших регіонах, де також наявні територіальні суперечки [6].

Окрім редакційної політики західних ЗМІ, яка відповідає українським інтересам, є і такі, що своїми публікаціями негативно впливають на позиції України серед міжнародної спільноти. Наприклад, німецька Die Welt зазначає, що «росія занадто велика і сильна, щоб її ізолювати або не звертати на неї уваги» [7, с. 125–126]. Одна з статей британського The Guardian мала назву «Не росія підштовхнула Україну на межу війни» [7, с. 147–148]. Заголовок Reuters був таким, що пропагандисти в рф могли б лише мріяти: «Кремль боїться, що українська сторона відновить громадянську війну на сході України» [7, с. 165].

Проведений аналіз свідчить, що конфлікт в Україні є предметом досить активного зацікавлення західними ЗМІ. Переважна більшість

з них демонструють проукраїнські позиції та не погоджуються з тезами російського медійного простору щодо подій в Україні, намагаються давати рекомендації своїм політикам та переконують у необхідності посилення тиску на росію. Однак ця позиція не є односпайною. Частина авторів тлумачать конфлікт на Донбасі як внутрішній і тому вважають, що задля його розв'язання Київ перш за все має піти на поступки південно-східним регіонам.

Безпосередньо перед повномасштабним вторгненням РФ на територію України, в. путін визнав «незалежність» ОРДЛО, що в свою чергу призвело до реакції ЗМІ США та країн Європи. Британська *The Guardian* у статті під назвою «путін відправляє війська на схід України для виконання „миротворчої“ місії» наголосила, що промова путіна, адресована, на його думку, братньому народу, була сповнена «утробної люті» [3]. Німецьке видання *Spiegel* у статті «Промова путіна і що вона означає» дійшло трьох висновків. Авторка матеріалу С. Esch вважає, що промова путіна була адресована тільки Донбасу без зазіхання на інші території; визнання незалежності республік є тільки попереднім етапом на шляху приєднання до РФ; визнання псевдореспублік було заплановано давно [4].

Отже, незважаючи на численні фейки, маніпуляції та пропаганду агресора стосовно дій українських урядовців та ЗСУ на захоплених територіях, вбачається тенденція, що медіаресурси США та країн Західної Європи за невеликим винятком солідарні з Україною та намагаються неупереджено ставитися до подій в Україні.

1. Editorial board. Going to Ukraine. *The Washington post*. URL: https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/going-into-ukraine/2016/08/06/a5e49ca4-5b19-11e6-831d-0324760ca856_story.html (Last accessed: 25.03.2022).
2. Putin's shadow government for Donbass. *Bild*. URL: <https://m.bild.de/politik/ausland/ukraine-konflikt/donbass-shadow-government-45102202.bildMobile.html> (Last accessed: 25.03.2022).
3. Putin orders troops into eastern Ukraine. *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/feb/21/ukraine-putin-decide-recognition-breakaway-states-today> (Last accessed: 20.03.2022).
4. Putin's speech and what it means. *Spiegel*. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/putin-verschiebt-mal-wieder-grenzen-a-55fe13f6-ffe8-4128-8bcc-8ed302a405ef> (Last accessed: 26.03.2022).

5. Ukraine and pro-Russia rebels sign ceasefire deal. BBC. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-29082574> (Last accessed: 28.03.2022).
6. Ukraine: Macron evades Zelensky call for help. Le Figaro. URL: <https://www.lefigaro.fr/international/ukraine-macron-elude-l-appel-a-l-aide-de-zelensky-20210416> (Last accessed: 25.03.2022).
7. Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях. За ред. В. Кулика. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 328 с.